

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΙΙ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, την 1^η Μαρτίου 2018, με την ακόλουθη σύνθεση: Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Τμήματος, Θεολογία Γναρδέλλη και Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Σύμβουλοι, Ιωάννης Καλακίκος και Αικατερίνη Σπηλιοπούλου (εισηγήτρια), Πάρεδροι (με συμβουλευτική ψήφο).

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας: Παραστάθηκε ο Αντεπίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Ιωάννης Κάρκαλης, ως νόμιμος αναπληρωτής της Γενικής Επιτρόπου της Επικρατείας, η οποία είχε κώλυμα.

Γραμματέας: Γεώργιος Σαλαπάτας, υπάλληλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Για να δικάσει την από 18.10.2017 (Α.Β.Δ. 2730/19.10.2017) έφεση:

Της ..., κατοίκου ... (οδός ..., Τ.Κ. ...), η οποία παραστάθηκε δια της πληρεξουσίας της δικηγόρου Ελένης-Μαρίας Καϋμενάκη (Α.Μ. Δ.Σ.Α. 20676),

κ α τ ά του Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπεί νόμιμα ο Υπουργός Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά του Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Παναγιώτη Λαμπρόπουλου και

κ α τ ά: α) της .../27.7.2017 πράξης της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Συντάξεων Υπαλλήλων Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ. και Ειδικών Κατηγοριών του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και β) κάθε άλλης συναφούς, προγενέστερης ή μεταγενέστερης, πράξης ή παράλειψης της Διοίκησης.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Την πληρεξούσια δικηγόρο της εκκαλούσας, η οποία ζήτησε την παραδοχή της έφεσης.

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της έφεσης. Και

Τον Αντεπίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος πρότεινε την έκδοση προδικαστικής απόφασης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση, το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη με την παρουσία των ανωτέρω μελών.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο

Αποφάσισε τα εξής:

Ι. Με την υπό κρίση έφεση, όπως οι λόγοι αυτής αναπτύσσονται με το από 1.3.2018 νομίμως κατατεθέν υπόμνημα, η εκκαλούσα, άγαμη αδελφή του αποβιώσαντος υπαλλήλου στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, ..., ζητεί την ακύρωση α) της .../27.7.2017 πράξης της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Συντάξεων Υπαλλήλων Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ. και Ειδικών Κατηγοριών του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με την οποία απορρίφθηκε αίτησή της για κανονισμό σ'

αυτήν σύνταξης κατά μεταβίβαση, με την αιτιολογία ότι, ανεξαρτήτως ανικανότητας και απορίας, δεν ανήκει στα πρόσωπα που δικαιούνται μεταβίβαση σύνταξης βάσει του άρθρου 12 του ν. 4387/2016 και β) κάθε άλλης συναφούς, προγενέστερης ή μεταγενέστερης, πράξης ή παράλειψης της Διοίκησης. Η έφεση αυτή, για την οποία έχει καταβληθεί το προσήκον παράβολο (βλ. το 3129502, Σειράς Α΄, έντυπο παράβολο του Ελληνικού Δημοσίου), έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα και εν γένει νομότυπα κατά της .../27.7.2017 πράξης της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Συντάξεων Υπαλλήλων Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ. και Ειδικών Κατηγοριών του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα. Αντιθέτως, η ίδια έφεση, κατά το μέρος που στρέφεται κατά κάθε άλλης συναφούς, προγενέστερης ή μεταγενέστερης, πράξης ή παράλειψης της Διοίκησης, είναι απορριπτέα ως αόριστη και ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης.

II. Α. Το άρθρο 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα (π.δ. 169/2007, Α΄ 210) ορίζει, στην παρ. 1, ότι «Ο τακτικός δημόσιος υπάλληλος που λαμβάνει κάθε μήνα μισθό από το Δημόσιο Ταμείο ή από άλλους ειδικούς πόρους δικαιούται σε ισόβια σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο: α) Αν απομακρυνθεί με οποιονδήποτε τρόπο από την υπηρεσία και έχει εικοσιπενταετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία. ... β) Αν απολυθεί και έχει εικοσαετή τουλάχιστον πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία. γ) Αν απολυθεί για σωματική ή διανοητική ανικανότητα, η οποία δεν οφείλεται στην υπηρεσία και έχει πενταετή τουλάχιστον πραγματική συντάξιμη υπηρεσία. ... δ) Αν απολυθεί γιατί καταργήθηκε η θέση και έχει εικοσαετή τουλάχιστον πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, ... ε) Αν, έχοντας συμπληρώσει το όριο ηλικίας, απομακρυνθεί οπωσδήποτε από την υπηρεσία και έχει δεκαπενταετή τουλάχιστον πραγματική συντάξιμη υπηρεσία. ... στ) Αν απομακρυνθεί οπωσδήποτε από την υπηρεσία γιατί έγινε σωματικά ή διανοητικά ανίκανος από τραύμα ή νόσημα που προήλθε πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας. ...» και στην παρ. 10, ότι: «Το τακτικό προσωπικό των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων που διέπεται από τις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα (π.δ. 611/1977) καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους αποκτούν δικαίωμα σύνταξης από το Δημόσιο σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα αυτού». Το δε άρθρο 6 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα ορίζει ότι: «1. Αν ο υπάλληλος από αυτούς που αναφέρονται στα άρθρα 1 και 2 πέθανε αφού είχε αποκτήσει δικαίωμα σε σύνταξη ή αν πέθανε στην υπηρεσία μετά τη συμπλήρωση δεκαετούς τουλάχιστον πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας ή αν ο υπάλληλος από αυτούς που αναφέρονται στα άρθρα 1, 2 και 4 πέθανε στην υπηρεσία με τους όρους της περίπτ. στ΄ της παρ. 1 του άρθρου 1 ήταν άγαμος (...), δικαιούνται σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο: α) Ο άπορος πατέρας (...) και εφόσον σε κάθε περίπτωση τον συντηρούσε αυτός που πέθανε. (...) β) Αν δεν υπάρχει πατέρας ή αν αυτός πέθανε έστω και πριν αποκτήσει δικαίωμα σε σύνταξη, η άπορη χήρα μητέρα (...), και οι άπορες άγαμες αδελφές, εφόσον τα πρόσωπα αυτά τα συντηρούσε κυρίως αυτός που πέθανε. (...) 3. Σε περίπτωση που οι γονείς έχουν πάρει διαζύγιο δικαιούνται σύνταξη η άπορη μητέρα και οι άπορες άγαμες αδελφές αν ο υπάλληλος τις συντηρούσε πριν από το θάνατό του. (...)». Περαιτέρω, με την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 1902/1990 (Α΄ 138) προσετέθη στο ως άνω άρθρο του τότε ισχύοντος Συνταξιοδοτικού Κώδικα (π.δ.1041/1979) παρ. 6 με το ακόλουθο περιεχόμενο: «Οι άπορες άγαμες αδελφές, που έλκουν το συνταξιοδοτικό τους δικαίωμα από αδέρφια που προσλήφθηκαν στο Δημόσιο από 1ης Ιανουαρίου 1983 και μετά, παύουν να συνταξιοδοτούνται μετά την ενηλικίωσή τους, εκτός αν σπουδάζουν ή είναι ανίκανες για εργασία, οπότε εφαρμόζονται όσα ισχύουν για τα θήλαα τέκνα του προηγούμενου άρθρου». Άλλωστε, με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου 1 του ν. 1902/1990 προστέθηκε στο τέλος του άρθρου 5 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα παρ. 4 με το ακόλουθο περιεχόμενο: «Τα

θήλεα τέκνα και οι άπορες άγαμες αδελφές, που έλκουν το συνταξιοδοτικό τους δικαίωμα από γονείς ή αδέρφια που προσλήφθηκαν στο Δημόσιο από 1^{ης} Ιανουαρίου 1983 και μετά, αποκτούν δικαίωμα σύνταξης με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που αποκτούν το δικαίωμα αυτό και τα άρρενα τέκνα». Οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης των αρρένων τέκνων του θανόντος υπαλλήλου, στις οποίες παραπέμπει η ως άνω διάταξη, ρυθμίζονται από την περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 5 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, σύμφωνα δε με τα οριζόμενα σ' αυτήν τα άρρενα τέκνα θανόντος στην υπηρεσία υπαλλήλου θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι την ενηλικίωσή τους (18^ο) εφόσον είναι άγαμα, ενώ μετά την ενηλικίωσή τους απαιτείται εκτός από άγαμα να είναι και ανίκανα για εργασία σε ποσοστό τουλάχιστον 50%.

Β. Με τις διατάξεις του Συνταξιοδοτικού Κώδικα θεσπίζεται υπέρ των προσώπων της πατρικής οικογένειας του υπαλλήλου που πεθαίνει στην υπηρεσία, αφενός μεν συνταξιοδοτικό δικαίωμα «κατά συμμετοχή», όταν ο θανών υπάλληλος από τον οποίο έλκουν το δικαίωμά τους καταλείπει σύζυγο και τέκνα ή μόνο σύζυγο (άρθρο 5 παρ. 2 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα), αφετέρου δε «αυτοτελές» συνταξιοδοτικό δικαίωμα, όταν ο θανών δεν καταλείπει ούτε σύζυγο, ούτε τέκνα (άρθρο 6 παρ. 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα). Ειδικότερα, σύμφωνα με τις ως άνω αναφερόμενες διατάξεις του άρθρου 6 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, όταν ο θανών δεν καταλείπει ούτε σύζυγο, ούτε τέκνα, θεσπίζεται υπέρ των προσώπων της πατρικής οικογένειας του υπαλλήλου που πεθαίνει στην υπηρεσία, ενώ έχει συμπληρώσει δεκαετή τουλάχιστον πραγματική συντάξιμη υπηρεσία ή έγινε σωματικά ή διανοητικά ανίκανος από τραύμα ή νόσημα που προήλθε πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας, «αυτοτελές» συνταξιοδοτικό δικαίωμα. Το δικαίωμα αυτό θεσπίζεται υπέρ των προσώπων της πατρικής οικογένειας, με τη σειρά που αναφέρονται τα πρόσωπα αυτά στις ανωτέρω διατάξεις, κατ' αποκλεισμό δηλαδή του επομένου (βλ. Ελ.Συν. Ολομ. 18/2009, Π Τμήμα 2873/2006). Προκειμένου δε να θεμελιώσει δικαίωμα σύνταξης η άγαμη αδελφή αποβιώσαντος άγαμου υπαλλήλου απαιτείται να συντρέχουν στο πρόσωπό της κατά τον χρόνο επαγωγής του συνταξιοδοτικού της δικαιώματος, που είναι ο χρόνος του θανάτου του αδελφού της, σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) να μην υπάρχει πατέρας ή αυτός να έχει πεθάνει έστω και πριν αποκτήσει δικαίωμα σε σύνταξη ή οι γονείς να έχουν πάρει διαζύγιο, β) η άγαμη αδελφή να είναι άπορη και γ) να τη συντηρούσε κυρίως αυτός που πέθανε. Επιπροσθέτως, για τις ενήλικες άγαμες αδελφές που έλκουν το δικαίωμά τους από αδέρφια που προσλήφθηκαν στο Δημόσιο μετά την 1^η Ιανουαρίου 1983, και εφόσον δεν σπουδάζουν, απαιτείται να συντρέχει σωρευτικώς με τις προαναφερόμενες προϋποθέσεις και ανικανότητα αυτών σε ποσοστό τουλάχιστον 50%. (Ελ.Συν. Ολ. 4217/2015, Π Τμήμα 2013/2016). Άλλωστε, ως απορία, η οποία κρίνεται από τα όργανα που αποφασίζουν ή δικαιοδοτούν επί των συντάξεων νοείται, κατά την αληθή έννοια των διατάξεων αυτών, οι οποίες είναι ερμηνευτέες σύμφωνα με τις συνταγματικές επιταγές των άρθρων 2 παρ. 1 και 21 του Συντάγματος, η έλλειψη επαρκών πόρων για την κατά τις κρατούσες συνθήκες και την κοινή πείρα αξιοπρεπή διαβίωση και αντιμετώπιση των βιοτικών αναγκών του συγκεκριμένου κάθε φορά προσώπου, όπως οι ανάγκες του αυτές προσδιορίζονται από τα μέσα διαβίωσης (προσόδους και εισοδήματα από κάθε πηγή) που διαθέτει, την ηλικία και την κατάσταση της υγείας του, την κοινωνική του θέση και τον τόπο διαμονής του. Περαιτέρω, η κατά τα ανωτέρω απαιτούμενη πρόσθετη προϋπόθεση της κύριας συντήρησης συντρέχει, όταν η συμβολή του θανόντος στη συντήρηση της αιτούμενης την σύνταξη αδελφής του ήταν ουσιώδης. Ως ουσιώδης δε συμβολή νοείται η από μέρους του θανόντος κάλυψη, χωρίς τη συμμετοχή άλλων προσώπων, σε τέτοιο

βαθμό των βιοτικών αναγκών της αδελφής του, ώστε η αφαίρεσή της, μετ' εκτίμηση των εκάστοτε πραγματικών δεδομένων, να μην εξασφαλίζει πλέον σ' αυτήν, όχι απλώς τη φυσική και μόνο συντήρησή της, αλλά ένα ελάχιστο όριο αξιοπρεπούς διαβίωσης (Ελ.Συν. Ολομ. 1524/2017, 4217/2015, 4234/2014, 4325/2013). Το βάρος απόδειξης της συνδρομής των προϋποθέσεων αυτών φέρει η αιτούσα τη χορήγηση της κατά μεταβίβαση σύνταξης, η οποία έχει την υποχρέωση να υποβάλει ενώπιον του αρμοδίου οργάνου τα δικαιολογητικά που ορίζονται στην παρ. 14 του άρθρου 22 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα. Εξάλλου, κατά την έννοια της ανωτέρω διάταξης του άρθρου 22 παρ. 14 του Σ.Κ., ερμηνευομένης σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 97 παρ. 1 του π.δ. 1225/1981 (Α' 304), δεν αποκλείεται η χρήση και άλλων αποδεικτικών μέσων, κατά μείζονα δε λόγο η χρήση και άλλων, πέραν των αναφερομένων σ' αυτή εγγράφων, από το όργανο που αποφασίζει ή δικαιοδοτεί για το συγκεκριμένο κάθε φορά συνταξιοδοτικό δικαίωμα και το οποίο είναι κατά το άρθρο 53 παρ. 4 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα αρμόδιο να κρίνει για την «απορία» (βλ. Ελ.Συν. II Τμ. 2259/2012, 2850/2011, 774/2010, 3205/2009, 726/2008, 990/2001).

III. Περαιτέρω, ο ν. 4387/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας-Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού συνταξιοδοτικού συστήματος . (...)» (Α' 85/12.5.2016) ορίζει στο άρθρο 4, ότι: «1. Από 1.1.2017 οι τακτικοί και μετακλητοί υπάλληλοι και λειτουργοί του Δημοσίου, (...), των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμίδας, (...), από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου υπάγονται για κύρια σύνταξη στο ασφαλιστικό-συνταξιοδοτικό καθεστώς του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.) που συνιστάται με τις διατάξεις του άρθρου 51 και οι συντάξεις τους κανονίζονται και καταβάλλονται με βάση τις ρυθμίσεις του παρόντος. (...) 2. α. (...) β. Οι συντάξεις όσων από τα πρόσωπα της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 υποβάλλουν αίτηση συνταξιοδότησης από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου έως 31.12.2016 κανονίζονται από το Δημόσιο, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου». Στο άρθρο 12 «Σύνταξη λόγω θανάτου», ορίζεται δε ότι: «1. Σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου ή ασφαλισμένου, ο οποίος έχει πραγματοποιήσει το χρόνο ασφάλισης που απαιτείται για τη συνταξιοδότησή του εξ ιδίου δικαιώματος ή ανικανότητας, δικαιούνται σύνταξη τα παρακάτω μέλη της οικογένειάς του: Α. Ο επιζών σύζυγος (...). Β. Τα νόμιμα τέκνα (...). Γ. Ο διαζευγμένος σύζυγος (...). 7. Κάθε διάταξη που ορίζει διαφορετικά από τα οριζόμενα στο άρθρο αυτό καταργείται. (...). 8. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που ο θάνατος επέρχεται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος». Τέλος, στο άρθρο 122 ορίζεται ότι «Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν άλλως ορίζεται από τις επιμέρους διατάξεις». Από τα προαναφερόμενα συνάγεται ότι οι διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 4387/2016 εφαρμόζονται εφόσον ο θάνατος του υπαλλήλου Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α. επέρχεται μετά τις 12.5.2016, σύμφωνα δε με αυτές η άγαμη αδελφή του υπαλλήλου δεν περιλαμβάνεται πλέον μεταξύ των προσώπων, υπέρ των οποίων θεσπίζεται κατά μεταβίβαση συνταξιοδοτικό δικαίωμα.

IV. Στην προκειμένη υπόθεση, από το σύνολο των στοιχείων του φακέλου, προκύπτουν τα ακόλουθα: Ο ..., γεννηθείς στις 16.10.1978, διορίστηκε στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ... σε κενή οργανική θέση του κλάδου ΔΕ Διοικητικού Λογιστικού με βαθμό Δ' και Μ.Κ. 18^ο, ως άτομο κατηγορίας ΑΜΕΑ, με την .../8.8.2007 απόφαση του Νομάρχη ..., η οποία δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ .../Γ/29.1.2008, ενώ με την .../20.5.2008 απόφαση του Νομάρχη ... τοποθετήθηκε στο Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης .... Από 1.1.2011 κατατάχθηκε με την 22/1099/19.1.2011 απόφαση του Δημάρχου ..., ως

μόνιμος υπάλληλος σε κενή οργανική θέση του Οργανισμού του Δήμου ..., του κλάδου ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων. Περαιτέρω, μετά την .../9.9.2016 βεβαίωση-γνωμάτευση της Δευτεροβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία είχε κριθεί ανίκανος προς εργασία και η πάθησή του είχε χαρακτηριστεί μη ιάσιμη, καθώς και την .../24.11.2016 απόφαση του αρμόδιου Υπηρεσιακού Συμβουλίου Υπαλλήλων Ο.Τ.Α. Ν. ... (Πρακτικό Νο 4/2016), το οποίο γνωμοδότησε ομόφωνα υπέρ της απόλυσης του εν λόγω υπαλλήλου, με την .../6.12.2016 απόφαση του Δημάρχου ... ο υπάλληλος απολύθηκε λόγω μη ιάσιμης νόσου που τον καθιστά ανίκανο προς εργασία. Η απόφαση αυτή δεν δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, διότι ο υπάλληλος απεβίωσε στις 20.12.2016 συνεπεία τροχαίου ατυχήματος (βλ. την .../2/2016 ληξιαρχική πράξη θανάτου του Ληξιαρχείου Δημοτικής Ενότητας ...). Ακολουθώντας, με την .../37816/29.12.2016 απόφαση του Δημάρχου ... διαπιστώθηκε η λύση της υπαλληλικής σχέσης του ανωτέρω από την 20^η.12.2016, ημερομηνία θανάτου του και η απόφαση αυτή δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Τεύχος Γ', Φ. .../17.2.2017). Όπως προκύπτει από το .../1.2.2017 πιστοποιητικό πλησιεστέρων συγγενών του Δημάρχου ..., ο Διονύσιος Καλογερίας απεβίωσε άγαμος και άτεκνος, κατέλιπε δε πλησιέστερους συγγενείς τους γονείς του, ... και ... και τα αδέρφια του ... και .... Στη συνέχεια, η αδελφή του, ..., και ήδη εκκαλούσα, γεννηθείσα στις 5.2.1987, με την από 5.4.2017 αίτησή της προς το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (αρ. πρωτ. Γ.Λ.Κ. .../8.5.2017) ζήτησε να της κανονιστεί σύνταξη κατά μεταβίβαση του δικαιώματος του αποβιώσαντος αδελφού της. Με την ήδη προσβαλλόμενη .../27.7.2017 πράξη της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Συντάξεων Υπαλλήλων Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ. και Ειδικών Κατηγοριών του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους κρίθηκε ότι ο αποβιώσας, υπάλληλος στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση από 29.1.2008 έως 20.12.2016, συμπλήρωσε συνολική συντάξιμη υπηρεσία από έτη 08-02-27 και ότι η αιτία εξόδου του είναι ο θάνατος μη οφειλόμενος στην υπηρεσία, με ημερομηνία τερματισμού συντάξιμης υπηρεσίας στις 20.12.2016. Η αίτηση της εκκαλούσας απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι αυτή, άγαμη αδελφή του αποβιώσαντος, δεν δικαιούται, ανεξαρτήτως ανικανότητας και απορίας, τη μεταβίβαση της σύνταξης του ανωτέρω, αφού δεν ανήκει στα πρόσωπα που δικαιούνται μεταβίβαση σύνταξης βάσει του άρθρου 12 του ν. 4387/2016. Κρίθηκε δε ότι παρέλκει η αλληλογραφία με τον προηγούμενο ασφαλιστικό φορέα του ανωτέρω (Τ.Ε.Β.Ε., στο οποίο σύμφωνα με το Δελτίο Ατομικής και Υπηρεσιακής Κατάστασης Υπαλλήλου, ο αποβιώσας είχε ασφαλιστεί με ημερομηνία έναρξης ασφάλισης 1.11.2004 και ημερομηνία λήξης ασφάλισης 1.2.2008) για την προσμέτρηση του χρόνου διαδοχικής ασφάλισης, ενώ ο συνταξιοδοτικός φάκελος θα πρέπει να διαβιβαστεί σε αυτόν για να κρίνει το συνταξιοδοτικό δικαίωμα της εκκαλούσας βάσει των διατάξεων του άρθρου 19 του ν. 4387/2016.

V. Ήδη, με την κρινόμενη έφεση η εκκαλούσα ζητεί την ακύρωση της ανωτέρω πράξης προβάλλοντας ότι η .../29.12.2016 απόφαση του Δημάρχου ... περί λύσης της υπαλληλικής σχέσης του αδελφού της από τις 20.12.2016, ημερομηνία θανάτου του, είναι μη νόμιμη, καθόσον είχε προηγηθεί η λύση της υπαλληλικής σχέσης του λόγω σωματικής και πνευματικής ανικανότητας, ότι η παράλειψη ολοκλήρωσης της διαδικασίας απόλυσης συνεπεία ανικανότητας/ασθενείας υπόκειται στον παρεμπόμποντα έλεγχο του Δικαστηρίου και είναι βλαπτική για τα συμφέροντά της, διότι αν ο αδελφός της είχε απολυθεί συνεπεία ανικανότητας θα είχε θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα που θα μεταβιβαζόταν στην ίδια. Περαιτέρω, προβάλλει ότι οι προϊσχύουσες διατάξεις του Συνταξιοδοτικού Κώδικα αναφορικά με τη συνταξιοδότηση των άγαμων αδελφών που είναι άπορες και υπάγονται στην

κατηγορία των ΑΜΕΑ δεν έχουν καταργηθεί με τις διατάξεις του ν. 4387/2016, αντίθετη δε εκδοχή αντίκειται στις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1 (σεβασμός της αξίας του ανθρώπου), 21 (προστασία υγείας, προσώπων με ειδικές ανάγκες και οικογένειας) και 25 (αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου-καθήκον κοινωνικής αλληλεγγύης). Τέλος, η εκκαλούσα υποστηρίζει ότι και η ίδια αλλά και ο έτερος αδελφός της, ..., ομοίως άτομο με ειδικές ανάγκες και ποσοστό αναπηρίας 80%, συντηρούνται από τον πατέρα τους, συνταξιούχο δικηγόρο ..., διαμένει δε στην πατρική οικία, ενώ όταν εκλείψει η πατρική οικογένεια και προστασία θα χρειαστούν και οι δύο πλήρους και συνεχούς νοσηλευτικής υποστήριξης. Μεταξύ των στοιχείων του φακέλου περιλαμβάνονται η από 17.2.2017 υπεύθυνη δήλωση του πατέρα της εκκαλούσας, ..., ότι είναι συνταξιούχος του Ταμείου Νομικών και ΚΕΑΔ, καθώς και η από 17.2.2017 υπεύθυνη δήλωση της μητέρας της εκκαλούσας, ..., ότι παίρνει σύνταξη από το Δημόσιο. Επίσης, περιλαμβάνεται η .../27.1.2005 γνωμάτευση της Α΄ βάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής του Ι.Κ.Α. ..., σύμφωνα με την οποία η εκκαλούσα πάσχει από χρόνια πάθηση, το δε ποσοστό αναπηρίας της ανέρχεται σε 80%, η .../25.5.2011 γνωμάτευση της Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής του Νομού ... σύμφωνα με την οποία η εκκαλούσα έχει ποσοστό αναπηρίας 80% για δύο έτη, καθώς και το .../26.4.2017 πιστοποιητικό της Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών του Δήμου ..., σύμφωνα με το οποίο, όπως προκύπτει από την .../18.4.2017 ένορκη βεβαίωση της συμβολαιογράφου ... και την υπεύθυνη δήλωση της ίδιας, είναι άνεργη και άγαμη, δεν έχει εισοδήματα από καμία πηγή και τη συντηρούσε στη ζωή οικονομικά όσο ζούσε και μέχρι 20.12.2006 (ημερομηνία θανάτου του) ο αδελφός της, ...

VI. Με τα δεδομένα αυτά και όσα εκτέθηκαν στις νομικές σκέψεις που προηγήθηκαν, οι προβαλλόμενοι λόγοι, με τους οποίους πλήττεται η νομιμότητα της απόρριψης του αιτήματος της εκκαλούσας για κανονισμό κατά μεταβίβαση σύνταξης, είναι απορριπτέοι. Ειδικότερα, ανεξαρτήτως εάν η θέσπιση με τον ν. 4387/2016, αδιακρίτως, ενιαίων κανόνων επιβολής εισφορών και χορήγησης ασφαλιστικών παροχών για όλες τις κατηγορίες απασχολούμενων και συνταξιούχων, στο πλαίσιο ενιαίου φορέα, οργανωμένου ως φορέα κοινωνικής ασφάλισης, και ιδιαιτέρως αν η υπαγωγή στο φορέα αυτόν λειτουργών και υπαλλήλων του Δημοσίου, είναι ή όχι αντίθετη προς το άρθρο 4 του Συντάγματος ή προς άλλες τυχόν συνταγματικές διατάξεις, καθώς και αν η αναφερόμενη στο τρίτο Μνημόνιο δέσμευση για ενοποίηση όλων των ταμείων κοινωνικής ασφάλισης σε μία ενιαία οντότητα αφορά και το φορέα παροχής της σύνταξης των δημοσίων λειτουργών, υπαλλήλων και στρατιωτικών (βλ. απόφαση 1/2018 Ειδικού Δικαστηρίου του άρθρου 88 παρ. 2 του Συντάγματος), η εκκαλούσα δεν θεμελιώνει συνταξιοδοτικό δικαίωμα κατά μεταβίβαση ούτε με τις διατάξεις του Συνταξιοδοτικού Κώδικα (π.δ. 169/2007). Καταρχήν, εσφαλμένα επικαλείται τις διατάξεις του άρθρου 5 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, που ρυθμίζει το συνταξιοδοτικό δικαίωμα «κατά συμμετοχή», όταν ο θανών υπάλληλος από τον οποίο έλκουν το δικαίωμά τους τα μέλη της πατρικής οικογένειας καταλείπει σύζυγο και τέκνα ή μόνο σύζυγο. Σύμφωνα δε με τις διατάξεις του άρθρου 6 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, που ρυθμίζει το «αυτοτελές» συνταξιοδοτικό δικαίωμα των μελών της πατρικής οικογένειας, όταν ο υπάλληλος δεν καταλείπει σύζυγο και τέκνα, όπως εν προκειμένω, η άγαμη αδελφή δεν δικαιούται να της μεταβιβαστεί η σύνταξη του αποβιώσαντος αδελφού της, εφόσον ο πατέρας της είναι εν ζωή και οι γονείς της δεν έχουν πάρει διαζύγιο. Περαιτέρω, μολονότι η εκκαλούσα προσκομίζει το .../26.4.2017 πιστοποιητικό της Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών του Δήμου Ζακύνθου, βασιζόμενο σε ένορκη βεβαίωση και υπεύθυνη δήλωση της ίδιας, ότι τη συντηρούσε στη ζωή οικονομικά όσο ζούσε και μέχρι 20.12.2006 ο αδελφός της,

όπως και η ίδια η εκκαλούσα συνομολογεί στο δικόγραφο της έφεσής της (βλ. σελίδα 2 του δικογράφου), διαμένει στην πατρική οικία και τη συντηρεί ο πατέρας της, συνταξιούχος δικηγόρος .... Άλλωστε, και η μητέρα της λαμβάνει σύνταξη του Δημοσίου και συνεπώς από το σύνολο των στοιχείων του φακέλου δεν αποδεικνύεται ότι συντρέχει στην περίπτωση της η απαιτούμενη από τις διατάξεις του άρθρου 6 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα προϋπόθεση της κύριας συντήρησής της από τον αποβιώσαντα. Δεν αποδεικνύεται δηλαδή ότι η συμβολή του θανόντος στη συντήρηση της εκκαλούσας ήταν ουσιώδης, ήτοι ότι αυτός κάλυπτε, χωρίς τη συμμετοχή άλλων προσώπων (των γονέων της εν προκειμένω), σε τέτοιο βαθμό τις βιοτικές ανάγκες της αδελφής του, ώστε η αφαίρεση της συμβολής του να μην εξασφαλίζει πλέον σ' αυτήν, όχι απλώς τη φυσική και μόνο συντήρησή της, αλλά ένα ελάχιστο όριο αξιοπρεπούς διαβίωσης. Συνεπώς, εφόσον η εκκαλούσα δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 6 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα για κανονισμό κατά μεταβίβαση σύνταξης, αλυσιτελώς προβάλλει ότι οι διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 4387/2016 δεν κατήργησαν τις διατάξεις του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, άλλως ότι η κατάργησή τους αντίκειται στις επικαλούμενες συνταγματικές διατάξεις. Σε κάθε πάντως περίπτωση, εφόσον ο θάνατος υπαλλήλου Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α. επέρχεται μετά την έναρξη ισχύος των διατάξεων του άρθρου 12 του ν.4387/2016 (από 12.5.2016), η άγαμη αδελφή του θανόντος υπαλλήλου δεν περιλαμβάνεται πλέον μεταξύ των προσώπων υπέρ των οποίων θεσπίζεται κατά μεταβίβαση συνταξιοδοτικό δικαίωμα, χωρίς η ρύθμιση αυτή να αντίκειται στις επικαλούμενες από την εκκαλούσα συνταγματικές αρχές. Περαιτέρω, ομοίως αλυσιτελώς προβάλλει η εκκαλούσα ότι είναι μη νόμιμη α) η παράλειψη του Δήμου ... να ολοκληρώσει τη διαδικασία απόλυσης του αδελφού της συνεπεία ανικανότητας, με τη μη τήρηση της απαιτούμενης, από το άρθρο 160 παρ. 1 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (που κυρώθηκε με το ν. 3584/2007, Α' 143), διατύπωσης της δημοσίευσης περίληψης της .../6.12.2016 απόφασης του Δημάρχου ... στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, β) η συνακόλουθη ανάκληση της απόφασης αυτής, και τελικώς γ) η λύση της υπαλληλικής του σχέσης συνεπεία θανάτου με την .../37816/29.12.2016 δημοσιευθείσα στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως απόφαση του Δημάρχου .... Ειδικότερα, οι σχετικοί λόγοι προβάλλονται αλυσιτελώς, διότι η αιτιολογία απόρριψης της αίτησης της εκκαλούσας δεν συνίσταται στο ότι ο αποβιώσας κατά το χρόνο θανάτου του δεν είχε συμπληρώσει την απαιτούμενη κατά το άρθρο 6 παρ. 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα δεκαετή τουλάχιστον πραγματική συντάξιμη υπηρεσία προκειμένου να θεμελιωθεί κατά μεταβίβαση συνταξιοδοτικό δικαίωμα. Άλλωστε, για αυτόν το λόγο κρίθηκε ότι παρέλκει η αλληλογραφία με το Τ.Ε.Β.Ε. για την προσμέτρηση του χρόνου διαδοχικής ασφάλισης που ο αποβιώσας είχε διανύσει σε αυτόν τον ασφαλιστικό οργανισμό. Σε κάθε περίπτωση, τα συνταξιοδοτικά όργανα δεν έχουν τη νόμιμη ευχέρεια, όταν κρίνουν το συνταξιοδοτικό δικαίωμα του υπαλλήλου, κατ' άσκηση παρεμπόπτοντος ελέγχου, να μεταβάλλουν το ουσιαστικό περιεχόμενο της υπηρεσιακής του κατάστασης και ειδικότερα αυτό της πράξης λύσης της υπαλληλικής σχέσης, αντικαθιστώντας ως λόγο λύσης το θάνατο με την απόλυση συνεπεία σωματικής ή πνευματικής ανικανότητας (πρβλ. Ελ.Συν. Π Τμ. 650/2017, 2258/2016, 111/2001).

VII. Με τα δεδομένα αυτά, η ένδικη έφεση πρέπει να απορριφθεί, πρέπει δε να διαταχθεί η κατάπτωση του παραβόλου που η εκκαλούσα κατέθεσε για την άσκησή της (άρθρο 73 παρ. 4 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013, Α' 52/28.2.2013).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την έφεση. Και

Διατάσσει την υπέρ του Δημοσίου κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου.
Κρίθηκε και αποφασίστηκε, στην Αθήνα, στις 29 Νοεμβρίου 2018.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΠΑΡΕΔΡΟΣ
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΦΡΑΓΚΟΠΑΝΑΓΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στο ακροατήριο του Δικαστηρίου, στις 4 Ιουνίου 2020.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΦΡΑΓΚΟΠΑΝΑΓΟΥ